

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Фізичної терапії та ерготерапії

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

« _____ » 20 _____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 08 Фізична терапія в неврології (клінічне навчання)

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 227 Терапія та реабілітація

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Фізична реабілітація (227.01 Фізична терапія)

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет управління фізичною культурою та спортом

(найменування інституту, факультету)

мова навчання українська

2023 рік

Робоча програма Фізична терапія в неврології (клінічне навчання) для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 спеціальності 227 Терапія та реабілітація,
 освітня програма (спеціалізація) Фізична реабілітація (227.01 Фізична
терапія).
(назва освітньої програми (спеціалізації))

«31» 08, 2023 року – 12 с.

Розробники: Ковальова О.В., зав. кафедрою, канд. мед. наук; Галстян А.В., старший викладач
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від «31» 08 2023 року № 1

Завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

(найменування кафедри)

«31» 08 2023 року _____ (Ковальова О.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету управління фізичною культурою та
спортом

(найменування факультету)

Протокол від «31» 08 2023 року №

«31» 08 2023 року Голова _____ (Пущина І.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> (шифр і найменування)	обов'язкова	-
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) <u>227 Терапія та реабілітація (Фізична реабілітація, 227.01 Фізична терапія)</u> (код і найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>не передбачено навчальним планом</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2. самостійної роботи студента – 4.		14 год.	-
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		62 год.	-
	Індивідуальні завдання:		
	-		
	Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2,2;

для заочної форми навчання – -.

1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична терапія в неврології (клінічне навчання)» є формування у студентів клінічного мислення, на основі оволодіння системою практичних знань, вмінь і навичок, що дозволить ефективно застосовувати реабілітаційний вплив та оцінку стану хворих неврологічного профілю на різних етапах реабілітаційного впливу в умовах лікувально-профілактичних закладів.

Завдання навчальної дисципліни «Фізична терапія в неврології (клінічне навчання)» полягає у формуванні навичок використовувати теоретичні знання в клінічній практиці, з метою ефективної реабілітації хворих неврологічного профілю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

Інтегральна компетентність:

Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії.

загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові компетентності:

СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.

СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.

СК 06. Здатність до впровадження в програми фізичної терапії різних верств населення елементів стратегій ерготерапевтичного втручання.

СКфт 01. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СКфт 02. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.

СКфт 03. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СКфт 04. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

очікувані програмні результати навчання:

ПРН 01 Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 02. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

ПРН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.

ПРН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.

ПРН 07. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.

ПРН 09. Встановлювати цілі втручання.

ПРН 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРН 11. Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

ПРН 14. Проводити самостійну практичну діяльність

ПРН 20. Відтворювати та модифікувати механізми та навички повсякденного життя пацієнта/клієнта.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Структура клінічного реабілітаційного менеджменту та реабілітаційних втручань при відновленні пацієнтів/клієнтів неврологічного профілю

Тема 1. Неврологічний огляд

Оцінка неврологічного статусу. Дослідження ходи пацієнта, неврологічні причини порушення ходи. Очні неврологічні симптоми. Дослідження мовлення пацієнта. Оцінка когнітивних функцій пацієнта. М'язова слабкість та ознаки паралічу. Дослідження черепних нервів.

Тема 2. Фізіологічні тести та функціональні проби в неврологічній практиці фізичного терапевта

Тест контролю руху тулуба. Оцінювання постурального балансу (проба Ромберга). Оцінювання постурального балансу (шкала рівноваги Берга). Оцінювання балансу в положенні сидячи (Sitting Balance Score). Тест п'яти присідань. Тест на усунення опори. Оцінювання індексу мобільності Рівермід. Тест «Встань та йди» з відліком часу. 10-метровий тест ходьби. Тест «чотири

квадрати». Тест дослідження функції руки (Action Research Arm Test). Тест для руки Френчай. Визначення сили м'язів (тест Ловетта).

Змістовий модуль 2. Проведення реабілітаційних заходів у пацієнтів/клієнтів неврологічного профілю

Тема 1. Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з травмами та порушеннями ЦНС

Рання вертикалізація та мобілізація. Методика проведення силового та функціонального тренування пацієнтів після гострого порушення мозкового кровообігу. Тренування переміщень та ходьби пацієнтів після гострого порушення мозкового кровообігу. Підбір допоміжних засобів для пацієнтів після гострого порушення мозкового кровообігу. Тренування постурального контролю та рівноваги у різних вихідних положеннях пацієнтів після гострого порушення мозкового кровотоку. Тренування кардіореспіраторного напряду для пацієнтів.

Тема 2. Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками черепно-мозкової травми

Силове тренування пацієнтів після черепно-мозкової травми. Тренування переміщень пацієнтів після черепно-мозкової травми. Функціональне тренування пацієнтів після черепно-мозкової травми. Тренування ходьби у пацієнтів після черепно-мозкової травми. Тренування постурального контролю та рівноваги у різних вихідних положеннях пацієнтів після черепно-мозкової травми. Тренування кардіореспіраторного напряду для пацієнтів після черепно-мозкової травми (демонстрація навички маніпуляційних втручань на грудній клітці і виконання дихальних вправ). Підбір допоміжних засобів для пацієнтів після черепно-мозкової травми.

Тема 3. Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками хреботно-спино-мозкової травми

Силове тренування пацієнтів після хребтово-спино-мозкової травми. Тренування переміщень пацієнтів після хребтово-спино-мозкової травми (навичка переміщення пацієнта з ліжка у крісло колісне). Функціональне тренування пацієнтів після хребтово-спино-мозкової травми (навчання навички самостійного пересідання пацієнта з кушетки у крісло колісне). Підбір допоміжних засобів для пацієнтів після хребтово-спино-мозкової травми. Тренування постурального контролю та рівноваги у різних вихідних положеннях пацієнтів після хребтово-спино-мозкової травми

Тема 4. Реабілітаційні програми при вертеброгенних захворюваннях

Вертеброгенні захворювання. Основні клінічні ознаки вертебрагенних синдромів та методики їх оцінки. Стандартні засоби фізичної терапії та техніки їх використання. Постізометрична релаксація м'язів (ПІР). Основні прийоми ПІР по зонам впливу та техніка їх виконання. Показання та протипоказання до проведення ПІР. Мануальна терапія. Техніки мануальної терапії. Показання та протипоказання. Проведення занять для відновлення функцій верхніх кінцівок. Проведення занять для відновлення функцій нижніх кінцівок.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Структура клінічного реабілітаційного менеджменту та реабілітаційних утручань при відновленні пацієнтів/клієнтів неврологічного профілю												
Тема 1. Неврологічний огляд	18	4	4			10						
Тема 2. Фізіологічні тести та функціональні проби в неврологічній практиці фізичного терапевта	14	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 1	32	6	6			20						
Змістовий модуль 2. Проведення реабілітаційних заходів у пацієнтів/клієнтів неврологічного профілю												
Тема 1. Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з травмами та порушеннями ЦНС.	14	2	2			10						
Тема 2. Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками черепно-	16	2	2			12						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
мозкової травми												
Тема 3. Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками хребетно-спино-мозкової травми	14	2	2			10						
Тема 4. Реабілітаційні програми при вертеброгенних захворюваннях	14	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 2	58	8	8			42						
Усього годин семестр	90	14	14			62						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Неврологічний статус. Дослідження ходи пацієнта, неврологічні причини порушення ходи.	2
2	Оцінка когнітивних функцій пацієнта. Ознаки паралічу. Дослідження черепних нервів.	2
3	Фізіологічні тести та функціональні проби в неврологічній практиці фізичного терапевта	2
4	Методика проведення силового та функціонального тренування пацієнтів після гострого порушення мозкового кровообігу. Реабілітаційний догляд.	2
5	Фізична терапія для пацієнтів з наслідками черепно-мозкової травми.	2
6	Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками хребетно-спино-мозкової травми	2
7	Реабілітаційні програми при вертеброгенних захворюваннях	2

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Неврологічний огляд	10
2	Фізіологічні тести та функціональні проби в неврологічній практиці фізичного терапевта	10
3	Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з травмами та порушеннями ЦНС.	12
4	Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками черепно-мозкової травми	10
5	Фізична терапія та реабілітаційний догляд за пацієнтами з наслідками хребтно-спино-мозкової травми	10
6	Реабілітаційні програми при вертеброгенних захворюваннях	10
	Разом	62

В межах самостійної роботи студенти опрацьовують додаткові теоретичні матеріали та відпрацьовують практичні навички в межах тематики курсу.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Фізична терапія в неврології (клінічне навчання)» поєднуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Основні форми навчального процесу включають: навчальні заняття, самостійну роботу, роботу в наукових бібліотеках та мережі Інтернет, контрольні заходи (усне та/або письмове опитування). Основними видами навчальної роботи студентів під час вивчення навчальної дисципліни є лекція та практична робота.

8. Очікувані результати навчання з дисципліни

1. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

2. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

3. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.

4. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.

5. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.

6. Встановлювати цілі втручання.

7. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

8. Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

9. Проводити самостійну практичну діяльність

10. Відтворювати та модифікувати механізми та навички повсякденного життя пацієнта/клієнта.

9. Засоби оцінювання

Засоби оцінювання передбачають усне та/або письмове опитування студентів на практичних заняттях, перевірку якості виконання та засвоєння практичного та теоретичного матеріалу.

В період дистанційного навчання передбачено виконання та оцінювання завдань за допомогою дистанційних засобів комунікацій, зокрема «Moodle» НУ «Запорізька політехніка», електронна пошта, застосунок «Zoom».

10. Критерії оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2				30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
20	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Підрахунок балів з дисципліни «Фізична терапія в неврології (клінічне навчання)» здійснюється за наступною схемою:

1. Оцінювання відповідей на контрольні питання практичних занять: 7 практичних x 5 балів = 35 балів.

2. Ступінь оволодіння студента практичними навичками курсу: 7 практичних x 5 балів = 35 балів

4. Оцінювання відповідей на екзамені – 30 балів. Студент обирає білет, який включає три питання (3 питання x 10 балів = 30 балів).

Разом: 100 балів.

Відповідно до діючої в університеті системи комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка підсумкового контролю визначається за 100-бальною шкалою (для іспитів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт, звітів з практики). Оцінка підсумкового контролю може враховувати результати поточного та

проміжного (рубіжного) контролю у порядку, визначеному програмою освітнього компонента.

Позитивними оцінками для всіх форм контролю є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного, проміжного (рубіжного) контролю (Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка»: Наказ ректора від 10 грудня 2021 р. № 507).

11. Методичне забезпечення

Лекційний курс, практичні роботи, робоча програма, силабус навчальної дисципліни.

12. Рекомендована література

Базова

1. Неврологія: підручник / Григорова І.А. та ін. 3-є вид. переробл. та доп. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 640 с.
2. Нейробиологія розвитку і навчання: навчальний посібник / Ковальова А.А. та ін. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 325 с.
3. Козьолкін О.А., Візір І.В., Сікорська М.В., Лапонов О.В. Реабілітація пацієнтів з захворюваннями нервової системи: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 183 с.
4. Кальонова І.В., Богдановська Н.В. Реабілітаційна діагностика в неврології: навчальний посібник. Запоріжжя: Університетська книга, 2021. 178 с.
5. Ільницька Г.С., Гончарук Н.В. Терапевтичні справи: підручник. Харків: НФаУ, 2021. 198 с.
6. Степаненко О.С., Ольховик А.В., Король С.А., Воропаєв Д.С. Реабілітаційний масаж: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2021. 152 с.
7. Богдановська Н.В., Кальонова І.В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії: підручник. Запоріжжя: Університетська книга, 2020. 328 с.
8. Попадюха Ю.А. Сучасні комп'ютеризовані комплекси та системи у технологіях фізичної реабілітації: навч. пос. / Ю.А. Попадюха. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 300 с.
9. Фізична терапія та ерготерапія в неврології: метод. вказ. до проведення практичного заняття магістрів 1-го курсу IV мед. фак-ту / Істомін А.Г. та ін. Харків: ХНМУ, 2020. 36 с.
10. Методи обстеження неврологічного хворого: навч. пос. / Соколова Л.І. та ін. 2-е вид. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 144 с.
11. Григус І.М. Нетрадиційні засоби оздоровлення: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 242 с.
12. Настанова 01065. Неврологічний огляд. *Міністерство охорони здоров'я України*: веб-сайт. URL: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3783>

Допоміжна

1. Сиделковский А.Л. Неврология: атлас-справочник: кн. соврем. неврологии «Аксимед». Киев: Паблшш Про, 2020. 856 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. – 196с.
3. Маруненко І.М. Неведомська Є.О., Волковська Г.І. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 184 с.
4. Флюнт І.С., Мітрошилін Г., Кузан М.М. Лікувальна фізична культура: метод. матеріали до практичних занять. Дрогобич: ДДПУ ім. І. Франка, 2018. 69 с.
5. Воронін Д.М., Павлюк Є.О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2011. 143 с.
6. Лисенюк В.П., Фадєєв В.О., Головчанський О.М. Рефлексотерапія: навчальний посібник. Київ: Ходак, 2002. 132 с.
7. Стасюк О.М., Кіндзер Б.М. Основи нетрадиційних методів оздоровлення: навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2011. – 189 с.
8. Ковальова А.А. Програма фізичної терапії для хворих на артеріальну гіпертензію з фіброміалгіями шії / Антонова-Рафі Ю.В. *Інноваційні технології діагностики, лікування та реабілітації патологій опорно-рухового апарату: колективна монографія / за ред. О.М. Бурки*. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. С. 72-98. URL: <http://eir.zp.edu.ua/handle/123456789/9078>
9. Ковальова А.А., Худецький І.Ю., Ковальова О.В. Possible relations between arterial hypertension and cervical spine fibromyalgias (literature review). *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2022. №2(131). С. 85-94. DOI: [https://doi.org/10.32345/USMYJ.2\(131\).2022.85-94](https://doi.org/10.32345/USMYJ.2(131).2022.85-94).
10. Ковальова А., Ковальова О. Сучасні підходи до фізичної терапії осіб з артеріальною гіпертензією та фіброміалгіями шії (огляд літератури). *Фітотерапія. Часопис*. 2022. №1. С. 39-47, DOI: [10.33617/2522-9680-2022-1-39](https://doi.org/10.33617/2522-9680-2022-1-39)

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУ «Запорізька політехніка». URL: <http://library.zntu.edu.ua/> (дата звернення: 15.08.2023).
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 10.07.2023).
3. Медичний портал KingMed.info. Книги. Фізіологія. URL: <http://kingmed.info/knigi/Fiziologia> (дата звернення: 15.08.2023).
4. Медичний портал KingMed.info. Книги. Неврологія. Режим доступу: <http://kingmed.info/knigi/Nevrologiya> (дата звернення: 15.08.2023).
5. Всесвітня організація охорони здоров'я Женева. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я: МКФ. URL: <http://surl.li/erzyj> (дата звернення: 15.08.2023).
6. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT). URL: <https://www.wfot.org/> (дата звернення: 15.08.2023).